

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Augustus' 19-dikén, 1825.

Spanyol Amerika.

Juthat ezekbe az Ujságolvasóknak, hogy három Spanyol hadi hajók, úgy mint az 58 ágyus Ásia, egy Brigg's meg valami Achilles nevű, tavaly Kadiksból minden féle hadi készületekkel a' Csendes tengerre Perú segítségére küldettvén, azon nyáron a' Limai tengerekre megérkezvén az ólta hol itt hol amott, hol egy hol más kikötőhelyekben tartozkodtak, hanem arra is emlékezhetünk, hogy ezeknek sorsáról nagyon kevés bizonyost, 's többire egymásnak szüntelen ellentmondó környúlallásokat olvastunk az ujságokban. Ezen hajókat minden rajta találtatott vagyonnal együtt, nagyon véletlen sors érte. A' két elsőt közzülök tudniillik az Asiát és a' Brigget annak Hadnagya Don Jose Martinez, ki magát ezen hajók' fő vezérének nevezi, a' Mexikói Respublika' kezébe jádzott, 's őket az Uj-Kaliforniai öbölben, Capitulatio által, melly a' Mexikói ujság mellett Londonba megérkezett, a' nevezett Respublikának valósággal által adta.

Az Asiának Kapitánya, midőn Európából Amerika felé eleveztek, Guruzeta volt. Hogy esett, hogy most a' Capitulátzióban még is tsak a' Hadnagy Martinez neve fordul elé, nem tudhatni. Gyanithatóképpen, a' Kapitány az útban meghalt, vagy a' hajón valamely támadás ütött-ki ellene, 's így történhetett a' hajóknak árulás által lett elveszése is. Hova lett az Achilles, erről semmit nem tudnak. Az Egyezés, melly

által a' hajók általadattak, így következik: — „

„Conventio, az Ásia linéa hajó Kommandánsa Hadnagy Don Jose Martinez, 's ennek sergei 's hajós emberei között egy részről, más részről pedig Kormányozó Don Luis Antonio Arguelló, Lovas-Kapitány, 's a' Mexikói egyesült Státusokhoz tartozó Új-Kaliforniai vidékek' Katonai Kommandánsa között:

„1) Czik. Don Jose Martinez az Ásia linéa hajót minden hadikészületeivel 's a' Constantzia nevű Briggel egyetemben, a' melly Április' 6-dikán a' szél által az Asiától elszakasztatott, a' Mexikói egyesült Státusok hatalmába adja. A' nevezett Brigg, ha elválásától fogva valamely egyéb szerentsétlenség nem érte, olly módon foglaltatódjék-bé ezen egyezésbe, mint ha ő és az Ásia, azon egy hajók volnának.

„2) Czik. A' Kormányozó is arra kötelezi magát részéről, hogy a' két hajóhoz tartozó emberek' személyes szabadságáért, portékájikért, 's minden tulajdon vagyonaikért a' Respublika' földjén mindennütt kezességet vállal annak törvényeivel megegyezőleg, melynek megtartására magokat ők is elkötelezik.

„3) Czik. Don Jose Martinez, ezen két hajók Kommandánsa arra ajánlja magát tisztjeivel, sergeivel és minden hajós embereivel együtt, hogy a' Respublika' függetlenségéhez hűséget esküszik; ezen feltétel alól azonközben kivételnek

azok az emberek, a' kik vagy Spanyol Országba vagy valamely más Spanyol tartományba vissza térni jobbnak találják. Ezen embereknek módot fog a' Mexikói Országlószék szolgáltatni az oda lejendő elevezésre.

„4) Czik. A' Kormányozó Biztosokat fog kinevezni, hogy ezen egyezést végre hajtassák; 's egyszersmind a' hajóknak az Akapulko felé való elevezésekre szükséges rendelkezéseket megtegyék 's azokat ott a' Mexikói Respublikának további gondviselése alá bízzák, mint ennek tulajdonait.

„5) Czik. A' Mexikói Státusok' Országlószéke az ezen két hajóhoz tartozó embereknek azon zsóldjaikat kifizetteti, melyeket ők a' Spanyol Országlószéktől azon időre, hogy Kadiksból eleveztek az ő Új-Kaliforniához lett megérkezésseknek idejéig kívánhatnának, még pedig azon laistromok szerént, melyeket az Ásia Szám-tartója elé fog mutatni. Ezt pedig annyival jobb szívvvel meg fogja a' Mexikói Országlószék tselekedni, mint hogy megfontója azt, hogy ezen Spanyol Királyi hajók önként való indulattal jöttek a' Mexikói szabad Státusok' birtokába.

„6) Czik. Az Egyezésben befoglaltatott hajós emberek 's katonák között azoknak, kik vagy a' Mexikói Szövetség' földjén maradni, vagy Amérikanak valamely más Szabad Státusába menni kívánkoznak, Batorságosító kártya adatik, mellyen feljegyeztetve leszen, hogy az azt elémutató személy azon emberek közzé tartozik, kik az Ásia hajón Capitulátzióra léptek, hogy e'képpen mindenütt szabadon és bátorságosan folytathassák útozásokat.

„7) Czik. Ezen Egyezésnek minden Czikkelyei, minden eléfordúlható kétséges esetekben a' kapitulálók' részére magyaráztassanak kedvezőleg.

„8) Czik. Ezen Egyezés' Czikkelyeit mind két részek hűségesen meg fogják tartani. Négy versben íratatik-le az Egyezés,

's mind két egyező résznek kezében kettő-kettő marad.

„Így történt Monterey' kastélyában, 1825-ben, Május' 21-dik napján.

„Megerősítették és ráfikták minden részeiben: — „

„Arguello és Martinez.

Gondolni lehet, hogy ezen Egyezést a' Mexikói Respublika' Elölülője is melly jó szívvvel megerősítette, 's azonnal parancsolatot adott, hogy az embereknek hátra lévő Zsóldjaikat legnagyobb pontossággal haladék nélkül fizessék-ki. Két ilyen hadi hajóra illy könnyen szert tenni nem kis szerentse egy most még tsak tsírájában lévő Respublikának.

Londonba már egész Jun. 1-ső napjáig azolló ujságok érkeztek Mexikóbol. Írják hogy a' Nagy Britanni Követ, Ward, Máj. 31-dikén, mint rendes Követ már bemutatatta volt magát ezen Respublika' Elölülőjénél, 's az Eszak-Amériikai Egyesült Státusok' Követének bemutatattatása is minden órán következett, kinek Poinsett a' neve.

A' Londoni Kurir jelenti, hogy a' Nagy Britanniai Országlószék Ratifikálás nélkül küldte ugyan vissza Mexikóba a' Kereskedési 's Barátsági Kötést, de tsak két vagy három tsekély olly apróság feltételekre nézve, a' melyeket igen könnyen meg lehet változtatni.

A' Limából Londonba megérkezett ujságlevelek Márcz. 13-dikáig szollanak, 's azt jegyzik-meg, hogy a' Constituens-Congresszus, 10-dikben, minekutánna a' Bolívar' Diktatori hatalmát nem hogy megszüntette volna, hanem még jóval kiterjesztette, a' maga törvényhozási foglaltosságait, mint már most ezen tekintetben igen hamariakat és szükség felett valókat,

bizontalan időre félbe szakasztotta és be-rekesztette.

(Ha az igaz, hogy a' Congresszus Peruben a' Bolívar' Diktátori hatalmát még annál is jobban kiterjesztette, mint eddig volt, 's a' maga törvényhozási munkálódásait felfüggesztette, ennek függésben kell lenni azon történettel, a' mit nem régen iránk, hogy Bolívar a' Congresszust véletlenül 's rendkívül való módon össze hívatván, annak olly jelentést tett, hogy fontos tudósításai érkeztek, hogy azolta a' Frantziákat Limában nagyon üldözni kezdték volna. Lásd a' M. Kurír XII-dik darabját 95-dik lapját.

Nagy Britannia.

Indiai Tudósítások. — Mint közelébből említettük, a' Calkuttából Angliába érkezett tudósítások szerint, melyek onnét Márcz. 13-kán indultak, az eddig Ranguhn városánál veszteglett Anglus ármáda is, megérkezvén hozzá a' Ceylon szigetéről 's Madrásból várt segítségek, Febr. 16-dikán előre kezdett nyomulni. A' fő vezér Gen. Campbell a' szározon, Gen. Cotton pedig tsajkákön indított előre, az Ország' belső részeire, számos sergeket, olly plánum szerint, hogy bizonyos pontig érkezvén ott sergeiket össze tsatólják, 's az után egyesített erővel nyomuljanak beljebb. Donabe a' helynek neve, hol 19-dikben össze találkozik szándékoztak. Elindulásuk előtt Anglus Kapitány Godwin előre való próbát tett valami sántzokkal körül vétetett Birmán Lóger ellen, Ranguhntól 30 mértföldnyi távolságra, de sikertelenül ütöttki próbatétele. Úgy látszik, hogy a' Birmánok is jó készüllettel várják az Anglus sergeket. Parlog a' neve azon helynek, a' hol főbb erejeket két fő vezér alatt össze gyűjtötték, kik között egyiknek Bundola a' neve; 80,000-re teszik a' kettő

alatt lévő katonák' számát: de kétség kívül igen sokra teszik.

Calkuttában a' Hurkaru nevű, de nem Tiszti ujságban íratik Márcz. 8-dikán, hogy az elindulás előtt még más szerentsétlenség is történt az Anglus ármádánál. Oberst Hampton Arracán tartományban réa ütött Ramree nevű erősségre, de nem boldogúlhatott: hanem a' Calkuttai Tiszti Ujság tsak mint tsekélységet úgy írja-le ezen történetet, 's hogy a' nevezett Oberster nem is Campbellnek parantsolatjára, 's a' hadi plánummal éppen nem egyetértőleg tette ezen próbát.

Az Entreprise nevű gőz hajó Aug. 1-ső napján indúla-meg a' Tamesis vizéről Kelet-India felé a' Ganges' torkához. Ez egy nagyon nevezetes első próba. A' Star ujság így írt felőlle Jul. 30-kán: — „Ezen esztendőnek 1-ső Augustusa új Epochát kezd a' Nautikának (hajózásnak) és Kereskedésnek Históriajában. Ezen napon idúl-el ez a' maga nevét igaz okon megérdemlő Probatétel nevű hajó, a' Tamesis torkából a' Ganges torkához legelőször. Ez a' legfontosabb és a' bámulást leginkább megérdemlő próba mind azok között, mellyek a' világ' részei között való és kereskedési közösülésnek könnyebbítésére nézve valaha tétettek. Ankona, Korfu, Málta 's több mások azok a' nevezetesebb tengeri városok, hol ezen Gőz-postahajó, Bombay felé való evezése közben magát meg fogja mutatni, 's mint felszámolták 37 napok alatt érkezik-meg Bombayhoz. Hogy ezen útat még rövidebbé lehessen tenni, Anglus Biztosok küldetettek-el Egyiptomba a' Vice-Királyhoz a' felett való alkudozás végett, hogy engedné-meg a' Veres-tengernek a' Közép-tengerrel való összsatsoltatását: a' mi azonban, mint gyanítani lehet, még későtskére eshetik-meg. —

„A’ nevezett Gőz-pastahajónak egész építettése ’s belső elintéztetése olyanok, a’ milyent ez a’ nagy út kíván. Tíz ezer mázsa (500 tonna) terhet bír-el. Két gőzmakhinái vagynak, melyek közzül mindenik annyit dolgozik, mint 60 ló dolgozna. A’ gőzüstök rézből valók, ’s a’ hajón keresztbe vagynak helyheztetve, ’s hét kementzék által melegítettnek, mellyek 7—7 lábnyomnyi mélyek. A’ mesternek neve, ki az egész gőzmakhinát készítette Maudslay. Különös mesterséggel kerülte-el ezen rézmíves, hogy a’ só és fövény salak az üstfenekén ne olly hamar gyűljön-meg. Ezen mesterség a’ víznek változtatásában áll. Van a’ hajónak vitorlája is, hogy a’ hol lehet az evezés a’ szél’ ereje által is segítették; de tsakugyan még is a’ gőz lévén legnagyobb evező ereje, 6000 mázsa köszén kívántatik néki ezen útra. A’ kőszenet részint a’ hajó két oldalai felől helyheztetett hámbárokban, részint a’ hajónak alsó részében, bizonyos nagy dézsákban, tsebrekben tartják, mellyeknek azt a’ hasznát is veszik, hogy a’ szén belőlök lassanként fogyván, vízzel töltik-meg, hogy a’ hajónak nehézsége mindenkor egyforma maradjon. Találatnak 20 kamarátskák is minden féle szükségekre a’ hajóban, hanem azt is könnyű által látni, hogy a’ minden elészámlált készületek, mellyek ezen hajóhoz kívántatnak, ezt olly igen eltöltötték, hogy e’ nem portékának, hanem tsak útosoknak és tudósításoknak sebesen való szállittatássokra szolgáló eszköz, hogy az Indiában folyó dolgokról annál hamarabb lehessen venni a’ tudósításokat, ’s ezen próbatétel, tsak a’ czélt el lehessen érni véle, Angliában valóságos nemzeti ügynek tartathatik.

Valami Spekulus, Frantzia Országból Kampaniából olly embert vitt Londonba pénzért mutogatni, kit valóságos Eleven-tson-tváznak lehet nevezni. Az ember valami 28 esztendőös lehet, magassága 5 láb-

nyom 8 tzol. A’ szülői is véle vagynak, ’s azt mondják, hony szerentsétlen fijok, születésétől fogva ezen nyomorútt állapotban van, hanem egyéb eránt, valami oldalfájást kivéven, soha semmi egyéb betegségben nem vólt. Neve a’ nyomorúttnak Cláudius Ambrosius Seurat. A’ mejjétől fogva a’ hát gerintziig nem több 3 tzolnál. Mikor a’ kezeit hátra felé özsze kótsolja, a’ vállalai lapotzkái nintsenek egymárol távolabb egy tzolnál. Jól emészt; jól alszik; a’ szíve alábbatska fekszik, más emberekénél; a’ tüdeje is a’ hasáig leesett; az oldala’ tsonyait könnyen meg lehet számlálni, úgy állanak; a’ bőre száraz, ’s pergamenszínű. Egységében még eddig tsak annyi változást érzett, hogy 5 esztendőök előtt a’ mája kezdett fájni, talám innét szármozott oldalfájása.

Londonban illy pert nyert-meg mostanság egy eljegyzett személy: Egy puskatsináló ki ment az erdőbe, hogy egy új stuttzot megpróbáljon, a’ melly széllyel pattantván ötet veszedelmesen megsebesítette. Még tsak annyi ereje ’s elmebéli jelenvalósága volt, hogy egy fához mehetett, ’s Testamentomát illy szavakkal feljegyezhetette: „A’ házamat Marisnak hagyom.“ — A’ Londoni törvények ezen Testamentumot törvényesnek lenni megemérték, ’s a’ puskatsinálónak mátkáját annak birtokába tették.

Oroszlány Tudósítások.

Ma nem lévén valami fontos politikai vagy hadi történeteink, sok Oroszlány tudósításokkal kell szolgálunk levelünkben. Ez is Király; ’s ámbár tsak az állatok’ Királya, még is bámulással szemlélik ennek sok tettjeit az emberek. Egy előbbeni levelünkben arról irtunk, hogy egy nagyon jámbor Oroszlány miként engedte magát hat (két versben három három) szelindek-kutyák által özsze martzongoltatni,

annyira, hogy ordított kinnyába, 's maga még se tsinált a' kutyáknak egyebet, hanem csak, mikor nagyon fájt a' harapdosások, egy-egy jó pofántsapást adott nékik, a' nélkül, hogy csak egy harapást ejtett volna valamellyiken. Ezen jámbor Oroszlánynak Nero a' neve.

Ugyan ezen Vad-gyűjteményes Wombwell nevű ember éppen ellenkező Viaskodást tartott Jul. 30-dikán Wallace nevű Oroszlánnyal, hat dilettans Szelindekek ellen. Már e' jól kielégítette a' nézőket, 's talám a' kutyák' tulajdonosait még igen is jól, kiknek okok volt megbánni, hogy miért tették-ki kedves kutyájikat illy veszedelmes 's kínos időtöltésre. Ezen Wallace éppen olly kegyetlen vad állat, mint ha csak most hozták volna az Afrikai pusztákrol; pedig Edinburghban 1819-ben közközték annak alkalmatosságával, midőn a' gazdája a' maga gazdag Vadgyűjteményével Skotziában a' nevezett városban tartózkodott. Nehézsége 400 font. Olly mérges tekintetű, hogy ránézni is irtózás. Az Oroszlány'ura 's a' kutyatulajdonosok illy feltételekben egyeztek vala meg előre: — 1)ször, hogy egyszer-egyszer csak két Szelindeket botsássanak az Oroszlányra — 2)ször, hogy a'szerént, mint a' Viadalbírák jónak találják, a' kibotsátások között legalább 20 vagy több minutákat hagyjanak eltelni, azért, hogy az Oroszlány mind annyiszor kinyúgodhassa magát — 3)ször, hogy a' kutyák csak egyszer-egyszer botsáttassanak-ki a' viaskodásra.

A' Szelindekek így neveztettek: Tinker, Ball, Turpin, Sweep, Billi, és Tyger. Mikor még nem is látta a' kutyákat, csak ugatásokat hallotta, már hátulsó lábaira állott az Oroszlány, 's mint ha várta volna őket, szikrázó szemekkel nézett minden felé. Megjelenvén a' rostélyos viadali helyen a' két első kutyák, Wallace azzal köszöntötte őket, hogy Ballnak egy rettenetes pofot adván, Tinkert a'

fogai közzé fogta, 's mint ha csak egy matskát fogott volna a' szájába, úgy sétált vele le 's fel a' ketretzben, mint egy matska az egérrel. Ball az alatt lábra kapván, még egyszer néki ment az Oroszlánynak, 's ismét egy jó pofot kapott, nem csak, hanem Valace elbotsátván Tinkert a' szájából, már most Ballt kapta-fel, 's ezzel is úgy jádzott mint egy matska az egérrel; Tinker pedig úgy elment, hogy vissza se nézett. Végre nagy bajjal a' Ballt is kimentették az Oroszlány' fogai közzül. Másodversben a' Turpin és Sweep botsáttattak-be, hanem ezekkel olly hamar eligazította dolgát a' Vadkirály, hogy egy minuta múlva csak nem félholtan kellett őket a' ketretzből kivontzólni. Még a' Billy és Tyger valának hátra, hanem ezeknek uraik látván, hogyan bánt az Oroszlány az előbbeni négy kutyákkal, tanátskozni kezdtek, hogy mit tsináljanak; az egyik azt mondta, hogy nem engedi ő a' maga kedves Billit össze martzongóztatni, 's hanem a' többek részint betsületére részint a' Kötésre emlékeztetvén, végre csakugyan réavették, hogy ő is megengedte bebotsáttatni kutyáját. Bebotsáttatván tehát, az Oroszlány legelőbb is a' Billinek ugrott, azt ágyékon kapván olly módon rázni kezdte, hogy a' Tyger felejtette bajnoktársának segítségére menni, hanem, inkább futásban kereste megmenekedését. A' Billit ugyan még életben vették-ki az Oroszlány szájából, hanem két íznyi mélységű harapás volt az ágyékán. —

Aszszonyságok is nem kevesek voltak jelen ezen kegyetlen viaskodáson. Ez a' viaskodás is Warwick városában történt.

Az előbbeni alkalmatossággal, minekutánna a' Vad-tulajdonos Wombwell kihirdettette, hogy a' Nero és hat dilettans Szelindekek a' fizető közönség' gyönyörködtetésére viaskodást fognának tartani, egy odavaló lakos Quaecker illy

érzékeny levelet küldött a' Vad-tulajdonoshoz: — „

„Barátom! Felettébb nagy undorodással eset értésemre, hogy egy Oroszlány között, mellyet te régóta mutogatsz, következképpen gondviselésed alatt tartasz, és hat Szelindekek között időtöltési viaskodás fogna tartatni. El nem mulathattam, hogy ezen tárgy eránt hozzád írjak 's téged' a' keresztyéni szeretetnek nevében kérjelek, hogy akár melly nagy nyereséget reménlj is ezen állatkínóztatással való játékból, hagyj békét annak. Gondold-meg, hogy ezen állatok Isten' teremtményei, 's hogy minket arra tanít a' szent írás, hogy még tsak egy veréb se esik-le a' ház' fedeléről az Isten' akaratja nélkül. 'S mint hogy ez a' komédia külömben is egy szörnyű kegyetlen indulatból 's ezen kívül még nyereségszomjúzásból is történik, mint hogy mint hallom, arra, hogy mellyik rész fogna győzedelmeskedni, nagy fogadások tétettek, lehetetlen hogy ez az Isten' szemei előtt kedves lehessen. Fontold-meg, hogy a' Mindenható a' maga teremtményeinek kínóztatását az azoknak kínzójin boszszúlja-meg, mivelhogy ámbár ő a' Szeretetnek Istene, Istene ő egyszersmind az igasságnak is, 's mint én hiszem még soha egy kegyetlen halál se maradott boszszú nélkül. —

„Engedd-meg ezen kérdést intéznem hozzád: hogyan szívellheted, hogy az a' Királyi állatt, mellyet illy sokáig tartottál 's ápolgattál, 's a' melly néked más állatokkal együtt élelmet és gazdagságot keresett, tulajdon szemeid előtt össze martzongoltassék? Nemtelenség, alacsonyág, és átkozottság egy élő valóságot, a' melly magát nem védelmezheti, melly a' maga kinyait szóval ki nem magyarázhatja, melly a' kegyelemért nem esdekelhet, kínozni. Kiméld-meg Oroszlányodat ezen sórstól, melynek talám halál leszen a' kimenetele; kiméld-meg azon kínoktól, mellyeket az

őszszemartzongoltatás közben érezni fog; kiméld-meg tulajdon lelkiismeretedet is azon mardostatástól, melyre a' juthat, ha fel tett célodat végre hajtándod. Add egy nemes példáját az emberiségnek. Az, a' ki téged arra vett, hogy az Oroszlányt más állatoktól, avvagy más állatokat az Oroszlánytól való őszszemardostatásra ki tégy, sokkal alacsonyabb azon állatoknál, mellyeket kínoztatni akar; nem méltó az arra, hogy embernek, hogy okossággal felruházott állatnak neveztessek. Akar mi nagy nyereséget reménljél te ezen állatkínóztatásából, tartok tőlle, hogy az egy emésztő féreg gyanánt fogja a' te létedet rágni. Alj-el ezen rossz feltételtől, 's oldalmazd-meg a' gondviselésed alatt lévő állatokat a' szenvedésektől. A' jó akarattegyesítés sokkal több valóságos meglegedést szerez néked, mint sok ezerekből álló nyereség.

„Gondold-meg, hogy az, ki ezen állatoknak életet adott, nem azért adta, hogy ők azzal a' kegyetlen embereknek játékszolgáljanak. Gondold-meg, hogy a' gyávaság mindenkor kegyetlen 's a' vitézség mindenkor nagy lelkű és könyörületes“ 's a't.

H e l v é t z i a.

Ezen Respublikának Freiburg nevű Kántonjában olly nagy erőre kapott a' marha dög, hogy a' szomszédoknak is szörnyű ijedtséget okoz, mint hogy felettébb ragadó, úgy hogy már nem elég a' döglött marhát a' földbe ásni, hanem el kell égetni. Kissebb nagyobb marha-nemekre egyformálag ragad. Erre nézve Waadt Kánton olly kemény tilalmat hirdettetett-ki a' Freiburgból jövő útasok ellen, hogy az útasok és szekeres emberek, kik ezen Kántonból jönnek, egészen magános és minden másoktól elválva lévő istálókba kénytelenítettnek lovaikat kötni.

Marhabört nagy büntetés alatt nem szabad bevinni.

Svédzia és Norvégia.

Azon Svédziai tisztekre nézve, a' kik engedelemmel idegen Országokra útozni vagy kereskedés' folytatására mentek, jónak találta Király Ő Felsege megújítani azon 1812-ben Jul. 16-dikán kiadatott végzését, hogy az olyanok közzülök, kik az Ország' és Király' javával ellenkezőleg idegen Hatalmasságoknál használtatni engedik magokat, életjüket és jószágaikat, a' kik pedig ugyan azoknál engedelem nélkül szolgálatot vállalnak, javaikkal együtt betsületjüket 's hivataljaikat elvesztik. Sőt Svédziai polgári jusaikat is elvesztvén, mint külső Országi emberek úgy tartatnak.

B é c s.

Bétsben a' jövő Vasárnap, úgymint ezen Hónapnak 21-dik napján innepli a' Nemes Magyar Nemzet, Sz. István Királynak és Apostolnak napját jeles ájtatossággal a' Városban levő T. T. Kapuzinus Atyák templomában. Tíz órakor vészi kezdetét a' Prédikátzió, mellyre a' Nagy Mise következik. Ezen inneplésre minden Magyar Hívek különös tisztelettel hívattnak.

M a g y a r O r s z á g.

S z o m b a t h e l y r ő l Julius 29-kén 1825.

Alig lépett kegyes Fő Pásztorunk Püspöki Székébe, már is Városunkhoz és annak Polgáraihoz viseltető édes Atyai indulatjának nyilvánosságos tanúját adta e' hónap' 17-dikén mint béiktattatása napjának nyolczadán; melly napon hív polgárainak, béiktattatása alkalmával olly szívesen kimutatott hódulását viszonzni kívánván egy pompás és gazdag ebédvel vendéglé

meg az egész városi Tanátsot 's a' Lovas és gyalog polgári Katonáság Tiszt-viselőit tulajdon fényes palotájában. A' Lovas altiszteket és közembereket Vámházi, a' gyalogokat a' Zöldfai, a' Vármegye Katonáit és Rhradiwojevich itt lévő gyalog Vitézit Peréti Vendégfogadóiban hasonlóul gazdagon megvendégelte. — A' Püspöki palotában adott ebédet fényesítette Méltóságos Personális Szögényi Úr Ő Nagyságának jelen léte, ki is éppen erre utazván 's a' Méltóságos Püspöktől ezen érzékeny ebédre személyessen meghívattatva lévén, szívének édes ömledési közt tapasztalta, mi kellemes láncz kapcsolja a' kegyes Atyát hív övéihez, 's ezeket viszont mi nem színtlett tisztelet az édes Atyához, mellyel hogy annak állandón tömjényezzenek kevés de fontos szavakkal buzdítá a' Tisztelt Mélt. Personális Úr.

Nálunk majd tsak nem egy hétig olly felhős esős hideg idők jártak, hogy a' Caniculát inkább egy legkellemetlenebb ősznek lehetne nézni, míg végre Julius 28-kán dél után a' felhők elenyészni 's a' régen óhajtott nap egünkre derülni látszatott.

P o s o n y. Folyó hónap' 8-dikától fogva a' hajosok' sergének egy tsapatja, Major Magdeburg Urnak és két más tiszt Uraknak felvígyázása alatt nagy szorgalmatossággal dolgozik itt a' Dunán a' repülő hídon alól egy álló hajós hídnak felállításán a' jövő Diétai szolgálatra nézve.

A' közelgető Diétára katonai szolgálat tételre, a' Ferdinand Korona Princz és Szakszoniai Fridrich Vasas Regementjeik, 's két Morvai Granadéros Batalionok, 's a' Báró Mayer Gyalog Regementjének két Batalionai rendeltettek ide.

B u d a. — Itt e' hónap' 11-dikére virradó éjjel nagy menydörgés, villámlás és

sápor esső lévén, a' menykő leütött, 's az egyik külső városban egy piatzon háló embert megölt.

Nyitrán, Julius 27-kén és 28-kán ment végbe Nagy Méltós. Báró Vitsapi Malonyay János Aloiz Urnak, Cs. Kir. Kamarásnak, és a' Felséges Magyar Kir. Udvari Kanczellárián lévő Tanácsosnak, és Referendariusnak Nemes Nyitra Vármegye Fő Ispányi székebeiktattatása, mellyet Nagy Méltóságú Gróf Korompai Brunsvik Jó'sef, Cs. Kir. Kamarás, és Belső Titkos Tanácsos, az Ország Birája, vitt végbe igen számos, és fényes gyülekezet jelenlétében.

Előfizetésre való Jelentés, 1. F. C. pénzben, illy című könyvre.

Grammatica Daco-Romana sive Valachica (Oláh Grammatika), a' melly most először szedetett ezen rendbe, 's a' melyben a' Cyrillis betűkkel íratott más Grammatikákra is figyelmeztet a' Szerző, Deák nyelven készítettve, a' Fő Tiszt. Mayor Péter Romai vagy Deák-Oláh írásmódjához, a' régi Deák vagy Daco-Romai betűkhöz alkalmaztatva; készítette Alaxi János a' Nagy Váradi Görög Szertartású Sz. Megye' Clerikusa, Cs. K. Conviktus béli tudományokat végzett Theologus Alumnus, Három részben.

Az 1-ső rész az Orthographiát vagy is a' régi Daco-Romai betűkkel való valóságos írás' módját; 2-dik a' Daco-Romai nyelv Beszéde' kilencz részeinek pontosan ki dolgozott Etymologiáját; 3-dik a' Beszéd elhányt részeinek legjobb móddal való özszerakását adja elé, a' jó kimondás' régulájival egyetemben.

Ide járul egy Daco-Romai és Deák Szó-köny a' minden napi beszédben elé-

forduló mindenféle Substantivumokkal (magokban-érthetőkkel) olly rendel, mint a' legjobb Olasz és Német Grammatikákban egymást követik, hasonlóképpen az Adjektivumokkal (mássalérthetőkkel) minden változatottabb 's nagyon szükséges szavakkal együtt. — Mind ezek után sok féle Daco-Romai és Deák nyelven íratott Beszélgetések, Erköltsi mondások, szép Anekdoták 's időtöltő és gyönyörködtető előadások, 's Végezetre az Aesopus meséji, az azokból kivont Erköltsi tudományokkal, következnek.

Ezen Grammatikának nints szüksége arra, hogy a' maga nemében egy lévén és sokaktól már régen kívántatván, a' nemzetre háromlandó hasznára nézve ajánl-tassék. Már tsak a' feljebb felhordottakból is kiki jól által láthatja, hogy ez mind azoknak, kiknek az Europa' nagy részeire szélesen kiterjedő Oláh nemzet' nyelvet, vagy kereskedés vagy hivatalviselés vagy is tsak ezen nemzet közt való útozás' végett megtanulni kedvek lejénd, kiváltképpen pedig azon Daco-Romanusoknak, kik nemzeteket szeretik 's annak nyelve' terjesztésén iparkodnak, nem tsak hasznos hanem igen szükséges is légyen.

Ezen Grammatikára, melly a' folyó esztendő végéig a' sajtót elhagyja, előre fizetni lehet jövő Oktober' végéig C. pénzben egy forintal a' kiadónál Geistinger Josefnel, a' Kohlmarkton a' 278 számnál.

Az után két annyi leszen az árra.

A' kik 10 előfizetőt szereznek a' 11-dikét réa kapják ingyen.

Az Előfizető Uraknak neveik a' könyv' végén kinyomtattnak. —

Geistinger Jó'sef,
Könyváros 's ezen munka' kiadója.